

GIEKERK, DE HERVORMDE KERK

De kerk is gewijd aan Sint Martinus of Sint Maarten. (11 november). De kerk staat aan de Canterlandse weg. aan de westzijde buiten het dorp. Vroeger stond zij in het dorp. Ten zuiden van de kerk is het restant van het oude dorp nog te zien. Dat is nu de buurtschap Giekerker Hoek waar niet zo lang geleden nog winkels waren.

EXTERIEUR.

De kerk dateert van plm. begin 1100 en is gebouwd van tufsteen en baksteen. De baksteen is rood en geel. De kleur van de steen heeft te maken met de grondstof. Rode kleuren ontstaan bij het bakken van ijzerrijke klei. Wanneer de klei kalkrijk is ontstaan er rose en gele kleuren.

Tussen 1400 en 1500 is de kerk verbouwd; waarschijnlijk is de baksteen uit die tijd. De oude zadeldaktoeren, die in verval was geraakt, is in 1869 afgebroken. Hij stond aan de noordzijde van de kerk op de grens tussen schip en koor en is toen vervangen door een vierkant torentje met spits en is met leien bekleed.

In de noordmuur in het westelijk deel, vrij dicht bij de ingang is tufsteen met daarboven een ingemetseld, gegolfd randje. Zijn hier tien middeleeuwse dakpannen ingemetseld? Daarna een rand met extra grote steen. Het muurwerk is waarschijnlijk verhoogd. Onder aan de muur een rand met kleine baksteen die in klamp is gemetseld. De baksteenrand is op drie plaatsen afgesloten met een laag estriken. Halverwege de noordzijde een brok rode Bremer zandsteen. Op de grens tussen schip en koor wordt de tufsteen onderbroken door baksteen. Dit is waarschijnlijk de plaats waar eerder de zadeldaktoeren heeft gestaan. Verder spaarvelden met lisenen, gedekt met drie bogen waarboven een rondboogfries en een gedicht rondboogvenster.

De goot wordt gedragen door mooie dragers. In het cement tussen de stenen zijn schelpen te herkennen. Het inspringend koor is inwendig half rond maar uitwendig vijfzijdig gesloten. Waar het koor aansluit aan de noordmuur is een gedicht cirkelvormig venster. Aan de noordzijde van het koor een stukje muizentandfries. De zuidmuur wordt gekenmerkt door afwisseling van tufsteen en baksteen. Door het inhakken van grote vensters is er een onregelmatigheid in het muurwerk ontstaan. De oude vlakverdeling in tufsteen is er nogal door verstoord. Bij de nieuwe vensters is in de dagkant gebruik gemaakt van kleine baksteen. In de zuidmuur is een muizentandfries op verschillende niveaus.

Na de afbraak van de oude toren (1869) is een nieuw torentje gebouwd. De westgevel is toen vernieuwd in kleine baksteen. In 1987 is er een opknappbeurt geweest.

INTERIEUR.

Een houten schot of pei dient als scheiding. In het schot is een dubbele deur, de peideuren met aan beide zijden een kolom op hardstenen basement. In de kerk is de andere zijde van het schot gehout. De kerk is voorzien van een eikenhouten lambrisering en een protestantse opstelling van het meubilair. Evenwijdig aan het schot twee gesloten banken. Aan de zuidzijde staan de vrouwenbanken.

De banken zijn open en hebben een eenvoudig gesneden zijkant. De banken zijn groen geschilderd met bruinhouten knoppen. Aan de noordzijde staan de mannenbanken. Zij zijn gesloten en groen geschilderd. De dooptuin heeft een hek met spijlenfries.

Het doopbekken is van geelkoper en versierd met dierenkopjes met ringen.

Uit het tweede kwart van de 17de eeuw zijn de voormalige preekstoel met doophek, een doopbekken op houten voet en twee herenbanken.

De preekstoel is nieuw. De oude is in 1937, nadat er brand was uitgebroken verloren gegaan. Een gemeentelid, een meubelmaker, heeft een nieuwe modern gestileerde preekstoel gemaakt. Tegenover de preekstoel staat een eiken herenbank met twee kolommen: de onderkant versierd met bladmotief en de bovenkant met een korintisch kapiteel. De bank heeft een dubbele zit.

Aan de noordzijde nog twee mannenbanken en aan de zuidzijde twee dwarsgeplaatste banken waarvan één met deur. In het koor een eenvoudige herenbank met twee zittingen.

Rondom in het koor is een zitplank tegen de lambrisering.

Boven de lambrisering zijn de muren witgekalkt. Balken en gewelf zijn grijswit en lichtblauw in twee kleuren. De trekbalken met geprofileerde sleutelstukken zijn uit het eerste kwart van de 16de eeuw.

In het koor hangen drie rouwkassen. Zij zijn aangebracht ter nagedachtenis van bewoners van het landhuis "Buitenlust" dat ten zuiden van Giekerk heeft gelegen. Een boerderij met deze naam herinnert nog aan dit landhuis. De kas aan de noordzijde is voor Franciscus Frisius, overleden 26 februari 1744, oud 84 jaren. Dr en Oudste Advocaat 's Hofs Van Friesland En Gecommitteerde Staat Ten Landdaage.

De middelste kas met rocaille ornament is in de oorspronkelijke kleuren gemarmerd en met goud gehoogd is voor Cornelius Franciscus Frisius, overleden op 7 januari 1762, oud 86 jaren. Advocaat 's Hofs Van Friesland, Oud Rekenmeester Dezer Provintie Almede Oud Burgemeester En Raad In De Vroedschap Der Stad Leeuwarden.

De kas aan de zuidzijde is voor Frederik Willem van Meyers, overleden op 26 september 1742, in zijn 57sten jaar. Brigadier Van De Infanterie Ten Dienste Van Den Staat Der Vereenigde Nederlanden. Collonel en Commandant Van Het Lijfregiment Van Sijn Hoogheijd Den Heer Prinse Van Orange En Nassauw etc. etc. Capiteyn Van Een Compagnie Infanterie Benefens Ridder Van De Generositeit.

De kerk bezit een zilveren avondmaalsbeker en drie zilveren schalen in 1660 geschonken door Sytske Sioerda, weduwe van Tinco van Andringa. Zij woonden op Sioerda State. In de negentiende eeuw bleef behoeft te bestaan aan nog een beker. Deze is gemaakt door een Leeuwarder goudsmid, geheel naar voorbeeld van de bestaande beker.

DE KLOK.

In de toren heeft een luidklok gehangen uit 1809 met als opschrift: Mr C. F. Frisius heeft gezorgd dat ik in 1809 vernieuwd werd door Ghristiaan Seest in 1809 te Amsterdam. Deze klok is in WO II weggehaald. De nieuwe klok dateert van 1948.

HET ORGEL.

Het orgel is gemaakt door de firma Bakker en Timmenga te Leeuwarden. Het heeft één klavier met aangehangen pedaal. De dispositie is als volgt:

Bourdon 16 vt	pedaal	Octaaf 4vt
Trompet is stom!		Holpijp 8 vt
Woudfluit 2 vt		Viola di Gamba 8 vt
Roerfluit 4 vt		Melophone 8 vt
Viola 4 vt		Prestant 8 vt

Minze Postma
1999

Literatuur:

- Kunst Reis Boek Voor Nederland, Van Kampen en Zn Amsterdam , 1977.
- Voorlopige lijst der Nederlandsche Monumenten van geschiedenis en kunst, Deel 9. Algemene Landsdrukkerij 's Gravenhage 1930
- S. ten Hoeve, Friese preekstoelen, De Tille Leeuwarden, 1980.
- Tietjerksteradeel III, Spahr en Ypma, Fryske Akademy Ljouwert, 1978.